סיכך על גבי מבוי שיש לו לחי כשרה. בין למ"ד בפ"ק דעירובין (דף יג:) לחי משום היכרא בין למ"ד משום מחיצה קשה מה ענין סוכה דצעי מחיצות לתורייתא למבוי דרבנן דמדאורייתא בלא לחי סגי ויש"ל דמיירי בלחי טפח כדאמרינן לעיל דמעמידו בפחות מג' סמוך לדופן דהיינו מדרבנן ובשבת סגי על ידי מיגו ולפילו בסמוך לדופן מבל אין לתרץ דטפח סוכה מדרבנן ומדאורייתא בכל שהוא דהא בפרק המפלת (לקמן דף כו.) קתני דופן סוכה בהדי תמשה שמיעורן טפח ומדאורייתא סגי בלחי טפח דמשום היכרא בעלמא הוא דבעינן דופן משום מחיצה דמדרבנן ולא מפרש שיעורייהו ולא"ת ומבוי זה מ"ש מג בו ג' מחיצות גמורות תיפוק לי דבלא לחי סוכה כשרה דקיימא לן כרבנן דלמרי שתים כהלכתן ושליש לפילו טפח ובקונטרס פי' דמיירי במבוי מפולש ולא יתכן דל"ב לא מישתרי בלחי וקורה בלא לחי כדי יהודה וכולהו לחומרי כרבנן בפ' קמא דעירובין (לקמן דף יב:) ומדמרינן בסוף חלון (שם דף פח:) דלמ"ד הלכה כרבי יהודה בחמישות ויש"ל דלעולם מיירי במבוי שתוס' מג' רוחות ומיירי כגון שסיכך לגד הלחי ולפניס לגד הפתים לא סיכך להשתא אין זו סוכה בלא שתי מחיצות ולחי לחד: **סיכך** ע"ג **פסי ביראות כשרה.** מיגו דהוי מחיצה לעניין שבת ואע"ג בלא התירו בלא לעולי רגלים ולעולי רגלים (ב) לא התירו בלא להשתמש בגד בלא מדם מטפת ויורד מטפת ועולה כדמדמרינן פרק עושין פסין (שם דף כא.) מ"מ כיון דמדאורייתא שרי בכל ענין ממרינן מגו ולפילו מדרבנן לא מסרי משום מלות סוכה וכי עדיד לריכותא ממבוי שיש לו לחי ומפסיק לא חייש למימר מאי טעמא לפסיטא ליה טעמא דמלוה: **מחיצה** היא וקרייה **רחמנא סבכה.** מהא דנפקא לן מחיצות לעיל מבסוכות וקרייה רחמנא סבכה לא מצי דריש להשתא לא דרשינן בלא מיימורא ותדע דכולהו מודו בלא בעינן למחיצות פסולת גורן ויקב: **כולהו סבירא** להו **סוכה** דירת קבע בעינן. על כרחך אין שום להא דרבי בעי ד' אמות ובע"ח סגי בכדי לאכול ושותו ושולחנו וכדותיה בימות פרק ר"ג (דף נפ:) כולהו סבירא להו מאחר קושה קוץ גמור והא דאמרינן הכא ר' יהודה לשו מפוש דאמרינן לעיל טעמא דרבנן דפסלי דבעו דירת עראי להא מצי להכא הוא מקשה לרבנן (ב) דאית ליה הסוא טעמא מבל מ"מ אמת הוא דלמעלה מכ' לא קיימא בלא סם כן עשו קבע ואמרינן נמי בפרק הישן (לקמן דף כא:) רבי יהודה לטעמיה דאמר סוכה דירת קבע בעינן ודייק מהא דמכשיר למעלה מכ' ש"מ דרגיל לעשות סוכתו דירת קבע: **העושה** סוכתו **בראש העגלה או בראש הספינה.** לקמן (מפרש) בפרק הישן (דף כב: ושם) במתני' דקתני כשרה גרסינן ברשם העגלה אבל הכא בברייתא בפלוגתא דר"ג ור"ע אוק"מ בלא גרסינן ליה וכן ר"ח לא גרס ליה שברשם העגלה לא פליגי להא מסקינן בפרק הישן (לקמן דף כג.) דפליגי בישובה לעמוד ברוח מלויה ואינה יכולה לעמוד ברוח מלויה דיש ומיהו יש לחמות דבי הלי גוונא אמר יכולה לעמוד ברוח מלויה דאין ואינה יכולה לעמוד ברוח מלויה כיון דגיידע ולא מיסתבר כלל לומר מעתה ליפלגו בסוכה שברשם העגלה כיון דגיידע מתחזיא כערבי ועוד קשה דברשם הספינה נמי גיידי ולמה לא מישם לומר אי לי מישם לומר יכולה לעמוד ברוח מלויה דיש ומיהו יש לייחב כמו שמפרש לקמן ברים הישן (דף כא:) [בד"ה שאין] גבי סוכה שברשם הספינה כדרבי הלי המא: **אחרים** אומרים סוכה העשויה בשובך פסולה. לסוכה דירת קבע בעינן ואחרים היינו ר' מאיר והא דאמר ר"מ לקמן (דף ח:) שתי סוכות היולרים זו לפניס מזו המילונה סוכה ופטורה מן המזוזה בשאר ימות השנה קאמר דאילו כיון דקשבר דירת קבע בעינן חייבת במזוזה כדמוכח פ"ק דיומא (דף י.) דמהאי טעמא מחייב רבי יהודה סוכת החג בחג במזוזה: כמה

א סיכך על גבי מבוי שיש לו לחי כשרה ואמר (ו) רבא ב סיכך על גבי פסי ביראות כשרה וצריכא דאי אשמעינן מבוי משום דאיכא שתי דפנות מעלייתא אבל גבי פסי ביראות דליכא שתי דפנות מעלייתא אימא לא ואי אשמעינן פסי ביראות משום דאיכא שם ארבע דפנות אבל סיכך על גבי מבוי דליכא שם ארבע דפנות אימא לא ואי אשמעינן הני תרתי מחמירתא לקילתא אבל מקילתא לחמירתא אימא לא צריכא: ושחמתה מרובה מצלתה פסולה: ת"ר חמתה מחמת סיכוך ג ולא מחמת דפנות רבי יאשיה אומר אף מחמת דפנות אמר רב יימר בר שלמיה משמיה דאבוי מ"ט דרבי יאשיה דכתיב [1] וסכות על הארון את הפרוכת פרוכת מחיצה וקא קרייה רחמנא סככה אלמא מחיצה כסכך בעינן ורבנן ההוא דניכוף ביה פורתא דמחזי כסכך אמר אבוי רבי ור' יאשיה ד ורבי יהודה ורבי שמעון ורבן גמליאל ובית שמאי ורבי אליעזר ואחרים כולהו סבירא להו סוכה דירת קבע בעינן דתניא ה רבי אומר כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ד' אמות פסולה רבי יאשיה הא דאמרן ו רבי יהודה דתנן ז סוכה שהיא גבוהה למעלה מכ' אמה פסולה רבי יהודה מכשיר ור' שמעון דתניא ח ב' כהלכתן וג' אפילו טפח רבי שמעון אומר ג' כהלכתן וד' אפילו טפח רבן גמליאל דתניא ט העושה סוכתו בראש העגלה או בראש הספינה רבן גמליאל פוסל ור"ע מכשיר בית שמאי דתנן י מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין רבי אליעזר דתנן יא העושה סוכתו כמין צריף או שסמכה לכותל רבי אליעזר פוסל לפי שאין לה גג וחכמים מכשירין אחרים דתניא אחרים אומרים סוכה העשויה כשובך פסולה לפי שאין לה זויות אמר ר' יוחנן יב סוכה העשויה בכבשן אם יש בהקיפה כדי לישב בה כ"ד בני אדם כשרה ואם לאו פסולה כמאן כרבי דאמר כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות פסולה מכדי יג גברא באמתא יתיב יד כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפח בתריסר סגי הני

פסי ביראות. בפרק שני דעירובין (דף יג:) תנן התמילו חכמים משום עולי רגלים לעשות לביראות שבדרומות הרגיש פסין מרבעה כמו דיומדין ורואין כמילו יש מחילה מזה לזה ומנמה הבור מוקף מחילות וממלאין מתוכה לתוך המחילה ומס סיכך על גבן כשרה בשבת דסוכות דמיגו דהוי לופן לשבת הוי לופן לסוכה ומע"ג דבעינן שתים כהלכתן: **ולריכא.** לרבות למימר הנך תלת שמשמעינן למשמעינן למרינן מיגו: **דאי אשמעינן מבוי.** הוה אמינא התם הוא דמכשרינן לסוכה ע"י מיגו דליכא שתי מחילות מעליותא: **פסי ביראות.** מילא אם ד' דיומדין נוטין לחרבע הרוחות שתים לכל מחילה אמה מכאן ואמה מכאן שהדיומדין רחבין אמה לכל לד: **ואי אשמעינן הנך תרתי.** ולא אשמעינן הך למרינן לעיל וכן לשבת הוה אמינא מחמירתא לקילתא הוא למר מיגו: **חמתה מחמת סכך.** פוסלת בה ולא חמתה מחמת דפנות: **פרוכת מחילה היא.** דכתיב (שמות כו) והבדילה הפרוכת לכם וגו': **ורבנן.** למרי לך מהי וסכות למר רחמנא: **ליוסף בה.** למעלה פורתא בעין גג יעשה ממקלתה: **דירת קבע.** לקויה להשתמש קבוע ונרחית בבית: **אלא להכלכן.** ופרשינן טעמא למעלה (דף ו:) למחסה ולמסתור מזרס: **נרחב הספיקה.** שהיה גבוהה מאד בספינות היה שהן גדולות והרוח בהה ועוקרתה. **וברחב העגלה** נמי כיון דניידי ממחזי כעין ערלי: **ב"ש פוסלין.** דלקוי לתשמיש בעינן: **כמין לריף.** גגה ולפנותיה בהין כאחד בעין כוורת שהין גג ניכר לבד והלפנות לבד: **או שסמכה לכותל.** עשה קנים מלוכים וסמך לראשו אחד מוטה על הכותל ולראשו אחר מוטה על האדץ דגגה ולפנה אחד שהין לה גג ואין בהה לדירה: **כשובך.** עגולה: **ללכאן.** לדלית ליה כאחריס: **כדי ליצא בה בו'.** שביעות הקיפה מבפנים: **למטן.** בעי ר' יוחנן סוכה גדולה כל כך כדבי דאמר ד' אמות בעינן בתמיה בעל כרחך לית לן בגמ דאפיס בשיעורא דסוכה כוותיה וכי בעי רבי יוחנן כולי האי לגיבא דאדם אחד: **בשמאל יפיב.** כל אחד מקומו אמה נמלא הקיפה כ"ד אמות וקיימא לן (עירובין דף יג:) כל עגול שיש בהקיפו ג' טפחים יש ברחבו טפח דכתיב (דה"ב ד) ויש שעשה שלמה עבר אמה מספתו על שפתו עגול שביב וקו שלשים אמה יסוב אותו שביב לעבר אמות רוחב שלשים אמה היקף עגולה הכא נמי בתריסר אמות היקף סגי דנהוי פותיא מרובעה:

רבינו חננאל

וכן אמר רבא סיכך על גבי [פסי ביראות] כשרה, מיגו דהוין הני פסין מחיצות לשבת הוין מחיצות לסוכה. נמצא שלש שמועות דרבא, שתים בשבת ואחת בסוכה. ופשוטות הן. ושחמתה מרובה מצלתה. ת"ר חמתה מחמת סכך ולא מחמת דפנות, וכן הלכתא. אמר אביי, רבי ור' יאשיה ור' יהודה ובית שמאי ור' שמעון ורבן גמליאל ור' אליעזר ואחרים, כולהו סבירא להו סוכה דירת קבע בעינן. ודברים פשוטין הן. והא דתניא העושה סוכתו בראש הספינה או בראש העגלה רבן גמליאל פוסל ור' עקיבא מכשיר, שיטה הם ואין הלכה כמותם. וקיימא לן ליתא הא דאחרים דאמ' סוכה העשויה כשובך, ולא כר' יוחנן דאמר סוכה העשויה ככבשן. ושמעתייהו כרבי שלקא דבעי סוכה שיש בה ד' אמות על ד' אמות ולית הלכתא כוותייה. אמר (רבא) [ר' יוחנן] סוכה העשויה עגולה ככבשן, אם יש בהקיפה כדי לישב כ"ד בני אדם כשרה, ואם לאו פסולה. כמאן כרבי דבעי סוכה שיש בה ד' על ד'. ואקשינן למה לי כולי האי, מכדי גברא באמתא יתיב, י"ב סגי, דהא שמעינן ליה לר' יוחנן דאמר בעירובין, מהאי קרא ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו עד שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה יסוב אותו סביב, שמעינן מינה שכל מי שיש בהיקפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפח. בי"ב סגי, כיון דאית בהיקפו י"ב נמצא חללו ד' על ד'.

תורה אור השלם

1. וַיְשַׂמְתָּ שָׁם אֶת אָרוֹן הָעֵדוּת וְסַכֹּתָ עַל הָאָרֹן אֶת הַפָּרֹכֶת: שמות מ ג

הגהות הב"ח

(ו) גמ' ומאי רבה סיכך: (ב) תוס' ד"ה סיכך ע"ג פסי וכו' ועלולי רגלים נמי לא התירו: (ג) ד"ה השתא וכו' ולמה ליה למימר משום לחיה:

מוסף רש"י

דתנן סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה. שאינה לראוי לעשות אלא בתמיהא קבע (יומא י:). ב' בהלכתן. מוכחים ופסוקים כמין גגות, או דרומים ומערבים. כהלכתן, כשיעור שנן סוכה (לעיל ו:). ושלישית אפילו טפח. כרוס י' טפחים (סנהדרין ד:). העושה סוכתו בראש העגלה. דמטלטלא ולא קבועה, או בראש הספינה. שהוא מקום גבוה של ספינה והיס גבוה מאד ואין הרים מקיפין והרוח שולטת שם ועוקרתה (לקמן כב:). כמין צריף. כון של ניידין שאוכלין בה את הטיפות ועשוי כעוורת שמפשפת והולכת, שגגו וקיכותיו אחד (לקמן יט:). או שסמכה לכותל. הטה ראשי קנים על הכותל וראשו אחד על הארץ (שם). לפי שאין לה גג. שאינו יכול מהו גג ומהו כותל, דאהל משופע לאו אהל הוא, אלא אם כן יש בו טפח זקוף, כדקתני בברייתא (שם). כל שיש בהקיפו שלשה טפחים. שאניכה מוט מרוך ג' טפחים להקיפה סביב, בידוע שיש בה רוחב טפח אם תמלך

(עירובין יג:).